

Chemoterapie: strašák nebo pomocník?

Nádorová onemocnění jsou bohužel jedním z nejčastějších onemocnění psů i koček, hlavně pak ve vyšším věku. Naštěstí ale existuje pár možností jak s rakovinou u zvířat bojovat. Jednou z nich je chemoterapie. Pro většinu majitelů zní slovo chemoterapie děsivě. Každý si okamžitě představí člověka bez vlasů, kterému je tak špatně, že ani nemůže stát na nohách. U psů ani u koček chemoterapie ale neprobíhá tak dramaticky. Ve většině případů psům nepadají chlupy, nezvrací ani netrpí průjmy. Jedním z možných vysvětlení je to, že u psů a koček volíme nižší dávky než je tomu u lidí. U lidí je cílem zničit nádor, u našich zvířecích pacientů je pro nás nejdůležitější, aby se cítili dobře, i za cenu toho, že nebudou žít tak dlouho, jako by tomu bylo u lidí. Vždyť k čemu by byl pes, který nebude mít chuť do jídla a bude jen ležet a vlastně trpět. Jistěže chceme také potlačit nádor, ale hlavně chceme, aby vám váš zvířecí miláček dělal radost a byl šťastný. U zvířat totiž naštěstí odpadá psychologická stránka věci, kdy pes ani kočka neupadají do depresí z toho, že mají rakovinu a že chodí na chemoterapii.

Chemoterapie samozřejmě není bez rizika. Tato léčba spočívá v podávání látek, kterým se říká cytostatika. Jedná se o látky, které ničí rychle se dělicí buňky, z čehož vyplývají i možné nežádoucí účinky. Takovými buňkami jsou převážně nádorové buňky, jejichž zničení je naším cílem. Ale rychle se dělicími buňkami jsou i buňky zažívacího aparátu, z toho důvodu se může objevit průjem nebo zvracení. Podáváním léků jsme ale schopni takovým nežádoucím účinkům předcházet. Co se může u psů i koček objevit, je jeden až dva dny po podání chemoterapie, mírná apatie a nechutenství. Takový stav by však neměl přetrvávat déle než 24 hodin a při následném podání by měla být dávka cytostatika snížena, aby k takovým potížím již nedocházelo. Dalšími rychle se dělicími buňkami v těle jsou buňky kostní dřeně. Je proto nutné před podáním chemoterapie provést vyšetření krve, abychom se ujistili, zda má zvíře dostatek krevních buněk, hlavně bílých krvinek, abychom mohli podat další dávku. Pokud by zvíře nemělo dostatek bílých krvinek, podání chemoterapie by mohlo vést k takovému útlumu kostní dřeně, že by mohlo dojít k závažné infekci a tak jak u lidí, může zvíře zabít i obyčejná rýma. Každý lék má pak své specifické nežádoucí účinky, na které je třeba dbát, jako například u cytostatik působících zátěž pro ledviny, je nutné zajistit podání infuze, aby bylo riziko co možná nejmenší.

Chemoterapie může být aplikována několika způsoby. Většinou je její podání injekční formou, přímo do žíly, existují však také cytostatika ve formě tablet. Intervaly podání jsou různé, v závislosti na zvoleném chemoterapeutickém protokolu. Některé protokoly kombinují několik druhů cytostatik, jiné se zase aplikují v monoterapii, variabilita je obrovská. Vlastní aplikace je pak záležitost na pár hodin, kdy zvíře po aplikaci odchází domů a není nutná hospitalizace.

Jaké jsou rizika pro Vás? Cytostatika jsou v menší či větší míře vylučovány hlavně močí a výkaly, z toho důvodu by manipulace s exkrementy měla být opatrná a v rukavicích, což asi není nic neobvyklého. Co se týká venčení a rizika pro ostatní psy, tak se nedá předpokládat, že pes na chemoterapii bude močit nebo kálet vždy na stejné místo a vždy na to stejné místo přijde jiný pes, kterého by vylučované látky mohly ohrozit. Riziko představuje

spíše opakovaný kontakt, což je problém u koček. Pokud je v domácnosti více koček, které chodí společně do záchodku, je třeba alespoň na pár dní po aplikaci chemoterapie kočky od sebe izolovat. Lidé, nebo i jiná zvířata, která by přicházela opakovaně do kontaktu s cytostatiky, mohou trpět hlavně poruchami imunitního systému a reprodukce. Běžný kontakt s pacientem na chemoterapii není problém, ani k vylučování slinami nedochází ve velké míře. Nejvíce opatrní bychom měli být při manipulaci s krví léčeného zvířete, kde cytostatika kolují v nejvyšší koncentraci, hlavně několik prvních dní po aplikaci. Pokud by se zvíře poranilo a krvácelo, je nutné použít rukavice.

Chemoterapie je jednou z možností jak vašemu mazlíčkovi prodloužit život v jeho dobré kvalitě. Je ale třeba upřímně říct, že ve většině případů nám chemoterapie nezaručí úplné uzdravení, ale dokáže pouze dostat a hlavně udržet zvíře v tzv. remisi, což je období bez klinických příznaků onemocnění. Toto období pak může být různě dlouhé, v závislosti na typu nádorového onemocnění a hlavně dle individuality daného zvířete. Na různá nádorová onemocnění existují různé chemoterapeutické protokoly, většinou v základu převzaté z humánní medicíny, kdy každý takový protokol má pro daný typ nádoru danou průměrnou délku remise, v některých případech to mohou být i roky. Ovšem jak už to v medicíně bývá, nic není na 100% a každé zvíře může reagovat jinak a jako všude existují výjimky. Proto jste se jistě i Vy setkali s názorem, že pes žil se zhoubným nádorem bez jakékoliv léčby dlouhá léta a naopak jiný pes, který podstoupil chemoterapii, umřel velice rychle. I to je možné, ale jedná se spíše o výjimky potvrzující pravidlo a nemyslím, že je dobré se spoléhat na „babské rady“. Vždy je třeba se poradit s veterinárním lékařem a zvážit všechna pro i proti. Mít zvíře na chemoterapii vyžaduje i dobrou spolupráci majitele s lékařem a chce to obětovat trochu času a v neposlední řadě i financí. Chemoterapie může vašemu psovi nebo kočce prodloužit život o několik měsíců, ale i let. Řekněte sami, není rok v životě psa vlastně dost dlouhá doba?!